

vexiologie

1÷3

CO JE VEXILOLOGIE?

Na počátku bylo slovo, řecky "logos" - etymologický prazáklad všech "-logií". Mnohem později vzniklo "vexillum" jako zdrobnělina od "velum" /plachta/, a to k označení kusu látky upevněné na krátké tyči a zavěšené na žerdi za speciálním účelem - tedy vlajky. A teprve v naší době byl vytvořen sloučením obou pojmu název "vexilogie" pro novou vědní disciplínu - nauku o vlajkách.

Etymologické výhrady proti tomuto latinsko-řeckému hybridu lze snadno odbýt poukazem na obdobně konstruované názvy jiných moderních věd /např. sociologie/, zda však i on dojde stejně obecné platnosti, je dosud na vážkách. V řadě zemí má totiž konkurenta v termínu "baneristika" /od franc. la bannière, něm. das Banner, angl. the banner, špan. la bandera, ital. la bandiera atd.= korouhev, vlajka/, který shodnou koncovkou jednak lépe symbolizuje úzkou příbuznost s vědou zvanou heraldika /od lat. heraldus = hlasatel, posel/, jednak zařazení do kategorie věd aplikovaných, prakticky využívaných /něco a la technika/. Pro nás je tento druhý termín, žel., sotva akceptovatelný, bylo by to asi poprvé, co by se naše vědecká nomenklatura obohatila z neantických jazyků.

Tím méně na místě by bylo usilovat o změnu názvu jen kvůli jeho zpodobnění s heraldikou. Ve vzájemném vztahu nejde o dvě vědy na stejné úrovni, heraldika je pro vexilogii pomocnou vědou, i když obě společně jsou pomocnými vědami historie. Říká se, že kdo nezná historii vlajky, nezná historii země a naopak. /Proč má vlajka Řecka devět, Libérie jedenáct, USA třináct pruhů?/. Ale stejně platí i to, že zasvěcený člověk při pohledu

Římské vexillum. Kresba K. Lišky

na vlajku nevidí vlajku, ale sám národ, jeho životní pros-tředí, politické krédo, psýchu. Jeho interpretace vlajky vybočuje z oblasti historie do sféry etnografie, sociologie, psychologie /viz typické příklady - vlajky Guyany, Irska, Islandu, Mongolska/. Ale správně ani on nemá vidět ve vlajce jen pouhý symbol, preparát maximálně abstrahovaných pojmu sklovených v nositeli určité ideje. Má ho za-jímat i jako konkrétní věc z materiálního hlediska, třeba s aplikací chemie, technologie /co do barev, tkaniva, růz-ných předepsaných variant barevných odstínů v rámci oficiálních chromatologických tabulek pro různé přípustné pod-kladové materiály apod./, nebo geometrie /striktní předpi-sy o vnějších i vnitřních proporcích vlajek/. Říká se také, že věda je natolik vědou, kolik obsahuje matematiky. Výpo-čet optické vyváženosti barev u námořní vlajky Francouzské republiky poměrem 30%-33%-37% je nejkonkrétnější příklad z aplikace matematiky ve vexilologii, zatímco interpretace vnějších okrajů bílé a červené a vnitřních okrajů modré ja-ko obrysů řeckého písma "sigma" - symbolu součtu, globálu, integrace diferenciálů - ve vlajce naší československé federace je příklad nejabstraktnější. Vymezenání předmětu a metod zkoumání ve vztahu k ostatním vědám jakožto základní předpoklad konstituování nové vědní disciplíny by takto mohl končit až někde u astronomie /viz třeba vlajku Brazílie, kterou z pověření Kongresu vypracoval astronom Manoel Pereira Reis/, ale zůstanme raději na pevné zemi.

Místo vexilologie je v systému věd společenských. Ve-xilologie jako taková je součástí státovědy, ústavního a mezinárodního práva. Pro to, aby v této funkci došla vše-obecnému uznání, musí ovšem každý z nás ještě mnoho vyko-nat.

Ing. Josef Česák

VEXILOLOGIE PRAVOPISNĚ

Slovo vexilologie se pro svůj cizí původ píše v řadě jazyků se dvěma l. V češtině je však jako běžný odborný výraz píšeme českým pravopisem podle české spisovné vý-slovnosti, takže původně zdvojené ll se zjednoduší; to-to pravopisné počeštění je totiž přípustné i u slov méně zdomácnělých a Ústav pro jazyk český nám tuto zjednoduše-nou formu schválil.

Dr. Ludvík Mucha

Pěknou kapitolu o národních symbolech (vlajky, hymny) má prý kniha Nationalism (London, University Paperbacks Methuen 1969) jejíž autor je K.R. Minogue. Nacionaismus však je jinský vykládán jen jako idea, bez společenských kořenů a s povrchností v přístupu k marxistickému pojetí národnostních otázek (Podle ČCH XIX/1971/str. 302)

ČESKOSLOVENSKÁ VLAJKA

Pro naši veřejnost je dnes československá vlajka neoddelitelně spojena s pojmem naší republiky a mladším i středním generacím spadá její vznik do stejného časového údobí jako vznik našeho novodobého státu. Úzký okruh československých vexilogů a některých historiků přirozeně ví, že naše vlajka byla oficiálně zavedena až zákonem č. 252 Sb.z. a n. ze dne 30. března 1920, tedy téměř po půlročním roce existence naší republiky. Do té doby byla oficiálně užívána vlajka červenobílá, a to nejen jako státní a národní, ale i jako vlajka válečná.

Vlastní vznik československé vlajky je přes její více než padesáti letou existenci spojen s mnoha nejasnostmi, dohady a tradovanými legendami. Zevrubné a spolehlivé vyličení a objasnění okolností a událostí, které při vzniku naší vlajky spolupůsobily, není zde možné pro nedostatek místa uvést, ale má být námětem podrobné speciální monografie, k níž autor po léta shromažďoval doposud neznámý materiál. V našem článku se omezíme pouze na zachycení hlavních momentů při vzniku naší státní vlajky.

Bylo by omylem se domnívat, že československé státní orgány ihned po převratu v roce 1918 věnovaly pozornost stanovení nové státní vlajky. Bylo tehdy mnoho jiných a důležitějších úkolů a staré české zemské červenobílé prapory stejně tak jako tak vlály nejen na všech veřejných budovách a domech, ale i na evropských bojištích, kde právě doznely poslední výstřely světové války. Teprve na přelomu roku 1918 a 1919 byla spoluprací presidia ministerské rady, ministerstva vnitra a archívu ministerstva vnitra zřízena komise pro stanovení státního znaku, složená z universitního profesora dr. G. Friedricha, ředitele Zemského archívu dr. J. B. Nováka, dr. V. Vojtíška z pražského Městského archívu, ředitele archívu ministerstva vnitra dr. L. Klicmana a Jaroslava Kursy. Poslední byl pracovníkem archívu a heraldickým a sfragistickým odborníkem, který veškeré další oficiální návrhy pro jednání kresebně zpracovával. Ovšem až do dubna 1919 jednala tato komise ve spolupráci s jinými institucemi výlučně o záležitostech státního znaku. Teprve na konci jara se začalo hovořit i o vlajkách a praporech, avšak stále se považoval tento problém za druhořadý, protože akutní byla otázka znaků. Ve stejné době se aktivisoval i druhý okruh navrhovatelů státní vlajky a praporů soustředěný v Uměleckém sboru při Památníku odboje, který řešil problém především z hlediska vojenských potřeb za spolupráce vynikajících umělců a architektů, jako byli Kupka, Špála, Španiel, Gočár, Mathesius, Kysela, Brunner, Hofmann a Jareš, jehož podíl na vzniku naší vlajky byl v minulých letech diskutován.

Jednotlivé návrhy, názory a požadavky se soustřeďovaly v uvedené komisi, která byla jediným oficiálním orgánem pověřeným odbornou přípravou zákona a která také v zájmu urychlení vytvořila tzv. subkomitét pro vlajku. Laická představa, že z řady konkrétních návrhů se hlasováním vybral

nejvhodnější a tím se stala dnešní vlajka, je naprostě pochybený. Komise postupovala přísně odborné a seriozně uvažovala všechny podstatné aspekty a požadavky včetně politických. Mnoho důvodů, zvláště historických a praktických, svědčilo pro uzákonění červenobílé vlajky, tedy historických barev českých, v jistých údobích užívaných i na Slovensku jako slovenských. Okolnost, že stejnou vlajku používalo i Polsko a stejné barvy i Rakouská republika - šlo totiž o praktické stanovení státních barev nutných např. k označení pohraničních sloupků - přiměla komisi přijmout další barvu, kterou nemohla být jiná než modrá. Odůvodnění bylo přirozené; šlo o slovanské barvy, užívané, i když nedůsledně, od poloviny minulého století Slováky a nakonec to byly i barvy znaku moravského. Nyní bylo třeba tyto tři základní barvy vhodně seskupit tak, aby se vlajka zřetelně lišila od jiných vlajek stejných barev, aby navazovala na tradiční prapory, aby byla zřetelná při používání na plavidlech a aby měla i estetickou a výtvarnou úroveň. Protože kombinace různých pruhů, ať již vodorovných či svislých, byly již různými státy používány, uvažovalo se o jiném heraldickém správném uspořádání. Pruhové uspořádání bylo zásadně zamítnuto i proto, že by při umělém osvětlení nebo zhoršené viditelnosti bylo možné modrou zaměnit za barvu jinou, např. i zelenou, čímž by docházelo k vysoce nevhodným nedopatřením. Návrhy s modrým okrajem, křížem, krokvicí i břevny byly zamítnuty hlavně z estetických důvodů.

Na podzim roku 1919 došla komise k závěru, že nejhodnější bude vlajka v poměru 3:2, červenobílá s modrým klínem sahajícím do 1/3 délky vlajky. Za ideovou výhodu se považovala okolnost, že základem vlajky byl prapor českých zemí tvořících jádro státu a klín tohoto typu podle heraldických zvyklostí zdůrazňoval spojení symbolů obou zemí. Z toho zároven vyplývalo, že modrý klín symbolizoval Slovensko, ovšem teprve později byl klín vykládán jako zjednodušený symbol slovenských hor. Ve skutečnosti však vznikl snahou o optimální geometrickou kompozici barev vlajky.

V revolučním národním shromázdění byl návrh posuzován zpočátku listopadu 1919 a nejen zde, ale i na veřejnosti byl přijat s rozpaky a dokonce i s odporem. Protestoval tehdy Klub architektů, docházely další návrhy, námety a připomínky. Výsledkem bylo opětovné jednání v komisi, subkomisi a v ústavním výboru. Objevily se i pokusy o prosazení tzv. vlajky zahraničního odboje s bílými hvězdami. Řešení se nakonec našlo v prodloužení klínu do poloviny délky vlajky, čímž byly vyřešeny veškeré estetické a výtvarné námitky. Obhájci zahraničně odbojové vlajky v parlamentě však znova protestovali, ale nakonec díky fundovanému rozboru vypracovanému odborníky ze znakové a vlajkové komise se podařilo obhájit a prosadit dnešní československou vlajku s charakteristickým klínem.

Po schválení a publikaci zákona tiskový odbor ministerstva vnitra zaslal tisku sdělení o autorech nových státních symbolů, kde se doslova pravilo: "Heraldický návrh státní vlajky a státních znaků vypracoval koncipista státního

archívu Jaroslav Kursa v dorozumění s univ. prof. dr. Gustavem Friedrichem; po stránce umělecké vypracoval a provedl dotočné návrhy prof. František Kysela z Umělecko-průmyslové školy se svými žáky".

Není tu tedy zmínka o podílu akad. mal. J. Jareše, jehož autorství bylo v minulých letech zdůraznováno. V jeho pozůstatosti existuje totiž několik návrhů československé vlajky, z nichž jeden odpovídá vlajce realizované zákonem. Ovšem v úředních archivních materiálech se tento jeho návrh nikde nevyskytuje, takže se zdá, že Jareš díky své umělecké invenci zřejmě došel samostatně ke stejnemu výsledku jako oficiální komise heraldických odborníků.

A tak je československá vlajka výsledkem kolektívní snahy odborníků, umělců i politiků vytvořit důstojný a původní symbol státu, který si po staletích vydobyl opět svobodu. Více než padesát let existence naší vlajky prověřilo nejen její svébytné výtvarné kvality, ale i její význam jako symbolu bratrského soužití českého a slovenského národa.

PhDr. Zbyšek Svoboda

VLAJKY AUTONOMNÍCH SOVĚTSKÝCH SOCIALISTICKÝCH REPUBLIK RSFSR

Současný Svat sovětských socialistických republik se skládá z patnácti svazových republik. Základní správní jednotkou každé svazové republiky je rajón /okres/. Kromě toho mají některé svazové republiky oblasti, kraje, národnostní okruhy, autonomní oblasti a autonomní republiky.

Vlajky jednotlivých svazových republik jsou u nás poměrně dobře známy. Horší je to však již s vlajkami autonomních republik. Nedávno jsem obdržel dopis ze Sovětského svazu od moskevského vexilologa A.A. Usačeva, který mi ochotně poskytl vlajky všech 16 autonomních republik Ruské sovětské federativní socialistické republiky.

Základem jejich vlajek je vlajka RSFSR, červený list /1:2/ se světle modrým úzkým svislým pruhem u žerdi a známým symbolem svazku pracujících - zlatým srpem, kladivem a rudou, zlatě lemovanou pěticípou hvězdou v horním rohu.

Vlajky autonomních republik se odlišují zlatými nápisy, položenými pod tento symbol; jen výjimečně, u Severoosetinské ASSR, je nápis umístěn po celé délce rudého pole. Nápisy jsou názvy jednotlivých ASSR v úředních jazycích té které země. U Karelské, Tatarské, Udmurtské, Burjatské, Dagestánské, Kabardinsko-balkarské a Kalmycké ASSR nápis nepřesahuje šířku symbolu, srpu s kladivem, pod kterým jsou položeny.

Také symbolika všech těchto vlajek je prakticky stejná: rudá barva je "symbol hrdinného boje sovětského lidu, řízeného KSSS, za vybudování socialismu a komunismu"; srp a kladivo - jednota svazku dělníků a rolníků; rudá pěticípá hvězda - jednota pracujících celého světa; světle modrý svislý

pruh - národní zvláštnosti RSFSR. Zlaté nápisy: jednotlivé ASSR v rámci RSFSR.

ZLATÉ NÁPISY NA VLAJKÁCH ASSR RSFSR:

BAŠKIRSKÁ ASSR: БАШКИРСКАЯ АССР
БАШКОРТ АССР - й

BURJATSKÁ ASSR: БУРЯТСКАЯ
АССР

DAGESTÁNSKÁ ASSR: ДАССР

KABARDINSKO-BALKARSKÁ ASSR: КВАССР
КЪВАССР
КъМАССР

KALMYCKÁ ASSR: ХАЛЬМТ АССР
КАЛМ. АССР

KARELSKÁ ASSR: КАССР
КАСНТ

ASSR KOMI: КОМИ АССР

MARIJSKÁ ASSR: МАРИЙСКАЯ АССР

MORDVINSKÁ ASSR: МОРДОВСКАЯ АССР
МОРДОВСКИЙ АССР
МОРДОВСКОЙ АССР

SEVEROOSSETINSKÁ ASSR: ЦАГАТ ИРЫСТОНЫ АССР
СЕВЕРО ОСЕТИНСКАЯ АССР

TATARSKÁ ASSR: ТАССР

TUVINSKÁ ASSR: ТУВИНСКАЯ
АССР

UDMURTSKÁ ASSR: УАССР

ČEČENSKO-INGUŠSKÁ ASSR: НГІ АССР
ЧІ АССР

ČUVAŠSKÁ ASSR: ЧУВАШСКАЯ
ЧАВАШ АССР

JAKUTSKÁ ASSR: САХА
ЯКХТСКАЯ АССР

Podobným způsobem jsou podle sdělení A.A.Usačeva vytvořeny také vlajky ASSR ostatních svazových republik, tedy Karakal-packé ASSR /v Uzbecké SSR/, Abchazské a Adžarské ASSR /v Gru-zínské SSR/ a Nachičevanské ASSR /v Ázerbájdžánské SSR/.
Přesnou podobu těchto vlajek však neznám.

Jiří Januš

REDAKČNÍ SDĚLENÍ

Shromažďujeme citace české a slovenské vexilogické literatury všeho druhu, /knižní publikace, časopisecké články, obrazové plakáty apod./. Prosíme proto čtenáře o přispění do našeho soupisu a sdělení všech údajů, které znají - i sebemenších novinových zpráv. Ty pak, kdo ve vexilogii už publikovali, prosíme o zaslání vlastního soupisu uveřejněných prací.

Čekáme na vaše příspěvky. Pište je strojem, ob řádku /na stránku 30 řádek/, ilustrace kreslete černou tuší, barvy nerastrojte. Uvádějte též literaturu, z níž jste čerpali.

Naše adresa: Vexilogický klub při OKD Praha 3, Kalinino-va č. 20.

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

V této rubrice vás budeme seznamovat s knihami a časopisy - seckými články s vexilogickou tematikou. Přineseme informace o literatuře, která právě vychází a kterou si můžete koupit. Budeme však informovat i o knihách, které lze vypůjčit v našich knihovnách.

Universitní knihovna, Praha 1, Klementinum 190, získala do svých sbírek tuto vexilogickou literaturu /v závorkách je uvedena signatura, kterou při vypůjčení díla nutno uvést/:

1. Vlajky z celého světa

Flags of the United States and other countries, Washington 1938 /E7883/ Barevná vyobrazení státních, obchodních a námořních vlajek celého světa, text pouze k americkým vlajkám.

Baněščíkov, R.: Gerby, flagy stran světa, Moskva 1957 /ZC 896/

Herzog, H.U.: Flaggen und Wappen, Leipzig 1966 /H 44 259/ Barevná vyobrazení státních, obchodních a námořních vlajek, pěkné barevné státní znaky, ale neúplné.

Baskakov, E.G.: Biografiji gerbov, flagov, gimnov zarubežných stran, Moskva 1967 /K 20611/

Žurnalisticky zpracované příběhy o historii jednotlivých státních vlajek, znaků a hymen.

2. Vlajky jednotlivých států

USA: Flags of America, Philadelphia 1926 /19 J 876/

Německo: Blau, E.G.: Fahnen, Flaggen und Standarten, Leipzig 1936 /17 J 749/

Rusko: Semenovič, N.N.: Istorija russkogo vojenno-morskogo flaga, Leningrad 1946 /H 36725/

Polsko: Miller, J.: Choragi i flagi polskie, Warszawa 1962 /K 14 229/

Długosz, J.: Banderia Prutenum, Warszawa 1958 /F 17 335/

3. Vlajková pravidla

The United Nations Flag Code, New York 1949 /K 2062/

" " " " " New York 1950 /G 7439/

" " " " " New York 1958 /G 47025/

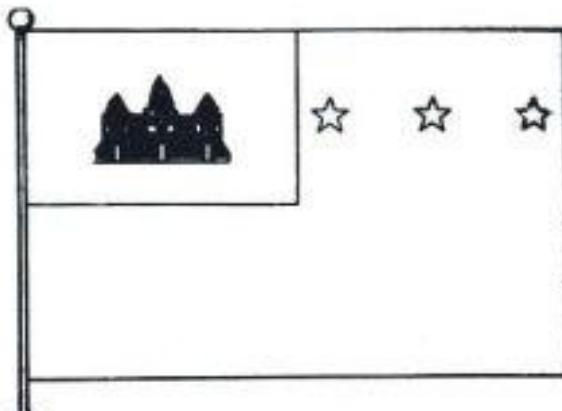
Mimopražský zájemce si může vypůjčit tyto publikace prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby v okresních a krajských knihovnách.

Aleš Brožek

NOVÉ VLAJKY

KAMBODŽA

V Kambodži došlo 18.3.1970 k převratu, jímž byl svržen dosavadní šéf státu Norodom Sihanuk a moci se ujala Lon Nolova skupina, která vyhlásila 8.10.1970 Khmerskou republiku. V souvislosti s tím byla přijata i nová vlajka. Je tmavě modrá s červeným kantonem, v němž je bílá kresba proslulého chrámu v Angkoru. V horní části pravé poloviny vlajky jsou tři bílé hvězdy, symbolizující sever, střed a jih země. lm

BANGLADEŠ

Po známých událostech ve Východním Pákistánu v minulém roce byla zde 10.4.1971 vyhlášena Lidová republika Bangladéš /Bengálsko/, která se 18.4.1972 stala 32. členem Britského společenství národů. Vlajku tohoto státu tvoří od téhdy 1971 tmavě zelený list /3 : 5/ s červeným kruhem uprostřed, v němž žlutá barva vyplňovala zprvu stylizovanou mapu země. Od 13. ledna 1972 byla mapa pro zjednodušení vypuštěna. Kruh má průměr rovný 2/3 šířky vlajky a není už umístěn uprostřed, ale posunut k žerdi /od ní je vzdálen 9/11 délky mezi opačnou stranou kruhu a vlající strany/. Zelená barva symbolizuje rostlinné bohatství země, její mladý lid a islám, červený disk krev prolitou za nezávislost, zlatá mapa připomínala národní hymnu "Zlaté Bengálsko", jejíž text napsal R. Thákur.

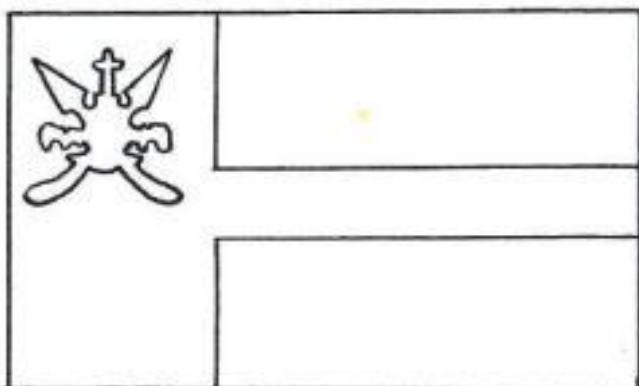
BULHARSKO

V Bulharsku byla v květnu r. 1971 provedena změna ústavy, při níž byl pozměněn bulharský státní znak, který je také umístěn v horním rohu bulharské vlajky. Změna v podstatě spočívá v tom, že na rudé stuze svazující pěničné klasy jsou místo původního data 9.IX.1944 /Povstání bulharského lidu a svržení fašistického režimu/ uvedeny nyní dva letopočty

681 /založení bulharského státu carem Asparuchem/ a 1944 /vítězství socialistické revoluce/. Jinak zůstává vlajka beze změny.

lm

OMÁN

části bílou siluetu s červenou kresbou ománského znaku. Střední a vlající část je tvořena třemi vodorovnými pruhama, bílým nad užším červeným a nad zeleným. Červená je barvou hlavního města Maskatu, bílá je barvou imána - náboženské autority země - a zelená připomíná pohoří Džebel Achdar /Zelené hory/ a snad i islám.

lm

BAHRAJN

Ostrovní emirát Bahrajn zrušil 15.8.1971 smlouvy o závislosti na Velké Británii a tím se stal samostatným státem. Tak se přiřadila bahrajnská vlajka k vlajkám nezávislých zemí. Má poměr stran 3 : 5 a tvoří ji červené pole s bílým svislým pruhem u žerdi, odděleným osmi zuby od barvy červené.

lm

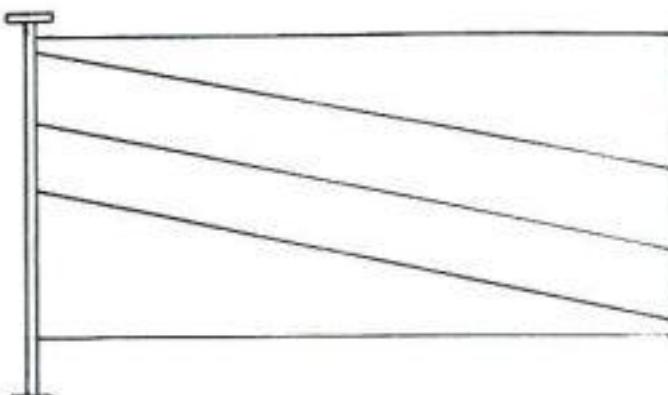
BRUNEI

malá země na ostrově Borneo mezi malajskými státy Sarawakem a Sabahem. Ačkoli po zavedení nové ústavy v roce 1959 byla vlajka tohoto sultánu mírně pozměněna, její původní verze se ne-správně ještě nyní objevuje v mnoha atlasech a encyklopediích.

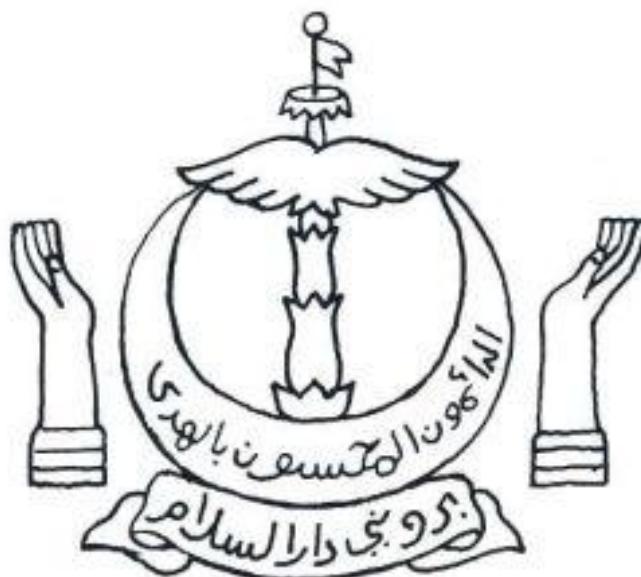
Původní vlajku Bruneje tvořilo žluté pole se dvěma kosými břevny. Horní břevno bylo bílé a dolní černé. Poměr šířky k délce vlajky byl 1:2. Některé proměny uvádějí šířku černého a bílého břevna v poměru 15:17. Vlajka se používala v letech 1909 - 1959.

V roce 1959 bylo ve středu původní vlajky přidáno červené znamení, jehož střední část pochází patrně již z počátku dvacátého století. Skládá se ze dvou lidských paží, mezi nimiž je umístěn půlměsíc, stuha a pylon s křídly a malou vlajkou. Na půlměsíci je arabský nápis "ad-da imun al-muhsinun bil-huda", což znamená "Mají obstat ti, kteří činí dobro pod správným vedením". Na stuze se čte nápis "Brunei dár as-salám" /česky "Brunei, místo míru"/.

Žlutá barva je barvou sultána, bílá barva symbolizuje hlavního ministra a černá druhého ministra v zemi. Rozměry vlajky zůstaly nezměněny /1:2/. po 1959

1909 - 1959

Aleš Brožek

O Vexilogickém klubu. Západoceský deník Pravda, vycházející v nákladu 60 000 výtisků, přinesl 6.4.1972 krátkou zprávu o vzniku a zaměření našeho klubu. Autorem informace je náš člen V. Kalivoda.

lm

DOTAZY
ODPOVĚDI

Anguilla. B.M. z Chomutova se ptá na vlajku Anguilly.

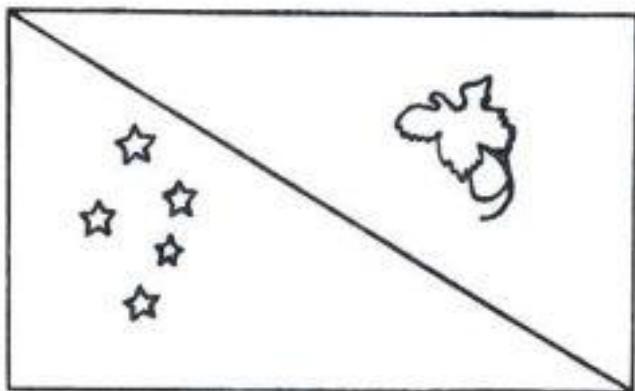
Odpovídáme: Ostrov Anguilla, britské závislé území v karibské oblasti, které 28.7.1971 se souhlasem britského parlamentu opustilo po několika letech jednání federaci St. Kitts-Nevis-Anguilla, začal už po nezdařeném pokusu o své osamostatnění 12.7.1967 užívat vlastní znak i vlajku. Vlajku tvoří dva pruhy /8 : 3/, širší bílý nad užším modrozeleným, a uprostřed bílého jsou vyobrazeni tři oranžoví delfíni stočení do kruhu. Bílá barva značí mládí, naději, mírumilovnost i vápencové skály ostrova, modrozelená perspektivu rozvoje i moře, které ostrov obklopuje. Oranžoví delfíni symbolizují sílu a vytrvalost obyvatelstva, ale též rybolov.

lm

Transkei: I.F. z Prahy se ptá na vlajku Transkeie.

Odpovídáme: Transkei, rezervace afrického obyvatelstva /tzv. bantustan/ v rasistické Jihoafrické republice /82 844 km², 1 520 000 obyvatel, hlavní město Umtata/, byla jako tzv. samosprávný útvar vytvořena r.1963 a současně dostala svou vlajku /která ovšem může být vyvěšována pouze vedle vlajky jihoafrické/. Ta má tři pruhy, okrový nad bílým a nad zeleným. Okrová barva značí půdu a domorodé výrobky - pokrývky, bílá mír a křesťanství, zelená symbolizuje hory. abr

PAPUA - NOVÁ GUINEA

Nová vlajka australského území ve východní části ostrova Nová Guinea, které je podle australské politické terminologie ve stadiu "ústavního vývoje", byla zavedena 1.7.1971. List je rozdělen kosou úhlopříčkou na dva trojúhelníky, z nichž žerďový je černý a nese na sobě pět bílých /pěti -

cípých- hvězd, kdežto druhý trojúhelník je červený a je v něm umístěna žlutá rajka v letu. Jižní kříž, po úpravě převzatý z australské vlajky, připomíná tuto zemi, zatímco rajka je vzata z papuánsko-novoguinejského znaku. lm

NÁŠ VEXILOLOGICKÝ KLUB

Tak jako v celém světě i u nás stoupil v poslední době zájem o vlajky a prapory, zejména v souvislosti se vznikem nových nezávislých států. Vyobrazení těchto nových výsostných symbolů systematicky uveřejňoval především zeměpisný měsíčník Lidé a země. Redakce tohoto časopisu dostávala řadu dopisů od svých čtenářů s různými vexilogickými dotazy, a poněvadž jsem s ní úzce spolupracoval, postupovala mi je, abych na ně odpovídal. Tak se poznenáhlu vytvořil určitý okruh zájemců, s nimiž jsem si občas dopisoval, a když zájem o vexilogickou problematiku stále vzrůstal, dohodli jsme se s pražskými interesenty, že se pokusíme založit vexilogický klub, v němž bychom se mohli nejen scházet a vyměnovat poznatky, ale i vydávat občasný zpravodaj. Napsali jsme proto začátkem března 1971 dopis vedení Obvodního kulturního domu v Praze 3 /to proto, že zde pracuje Klub přátele Žižkova, jehož jsem členem/ s dotazem, bylo-li by možné při OKD takový klub vytvořit. Odpověď na sebe nedala dlouho čekat a byla příznivá: OKD s naším návrhem souhlasil a vyšel nám velmi vstříc. Po osobním projednání základních organizačních náležitostí jsme rozeslali začátkem září 1971 asi na 50 adres rozmnожený leták, v němž jsme informovali adresáty o svém záměru a připojili předběžnou přihlášku. Snažili jsme se pozvat ke spolupráci každého, o kom jsme předpokládali, že by mohl mít o vexilogii zájem, uveřejnili jsme náborové zprávy i v časopisech Mladý svět a Filatelie. Výsledkem našeho snažení bylo 22 přihlášek, z toho dvě až z SSSR. Dne 20.11.1971 byl pak ustaven čtyřčlenný přípravný výbor klubu /A.Brožek, J.Hlaváček, ing.P.Hlaváček, dr.L.Mucha/, do něhož byl později kooptován ještě ing.J.Česák, a na 29.1.1972 byla svolána ustavující členská schůze klubu do kulturního střediska Obvodního kulturního domu v Praze 3, Koněvova 217. Setkání mělo na programu i odbornou diskusi, která měla vysokou úroveň a prokázala velký zájem i znalosti přítomných v oboru vexilogie. Dále byl schválen program klubu, zaměřený na studium vlajek a praporů celého světa i na soupis městských praporů v českých zemích. Styk s mimopražskými zájemci bude zprostředkovávat klubovní zpravodaj Vexilogie, který má podle možnosti vycházet třikrát až čtyřikrát ročně a má obsahovat články z teorie vexilogie, informace o nových vlajkách, odpovědi na dotazy, zajímavosti a zprávy o vexilogické literatuře.

Současně byl zvolen výbor klubu, a to v následujícím složení:

Předseda: dr.Ludvík Mucha
Jednatel: Aleš Brožek
Zapisovatel: Jiří Hlaváček
Členové: ing.Josef Česák
 ing.Petr Hlaváček
 dr. Zbyšek Svoboda

K datu ustavující schůze bylo přihlášeno do klubu 31 zájemců.

Uvádíme jejich seznam i s uvedením adres, abychom umožnili vzájemný korespondenční styk:

1. Brožek Aleš, Gottwaldova 51, Ústí nad Labem
 2. Černý Oldřich, VÚ 9378/DC, Český Krumlov
 3. Česák Josef ing., Buková 13, Praha 3
 4. Doležal Josef, tř.Hrdinů 864, Uničov, o.Olomouc
 5. Fojtík Pavel, Dejvická 38, Praha 6
 6. Hlaváček Jiří, Jílovská 429, Praha 4
 7. Hlaváček Petr ing., U obecního dvora 7, Praha 1
 8. Honzáček Jiří, Madridská 26, Praha 10
 9. Januš Jiří, Velká Dobrá 235, o. Kladno
 10. Kalivoda Václav, náměstí 24, Blovice, o.Plzeň-jih
 11. Klement Jaroslav, Kollárova 16, Plzeň
 12. Kolářík Leopold, Měříčkova 6, Brno
 13. Kukolová Anna, Gottwaldova 1143, Ostrava-Poruba
 14. Kurassov Jurij Michajlovič, 400 087, Něvskaja 18 a, kv.64, Volgograd 4,SSSR
 15. Louda Jiří, Palackého 7, Olomouc
 16. Martýkán Jaroslav ing., Technolen 02/15, Lomnice n.P., o. Semily
 17. Mašek Břetislav, Bezručova 4247, Chomutov
 18. Mazurek Jindřich ing., Doubrava 742, okr.Karviná
 19. Mucha Ludvík dr., Pod lipami 58, Praha 3
 20. Poledníček Zdeněk, Na Habeši 58, Třibřichy, p.Bylany, o.Chrudim
 21. Potůček Jan, Merhautova 13, blok 5, Brno
 22. Procházka Ctirad MUDr, Smetanova 3, Boskovice, o.Blansko
 23. Pytlíková Marie, ul. Míru 60/2, Vodňany, o. Strakonice
 24. Raška Karel, Gottwaldova 247, Ostrava 2
 25. Smotlacha Vladimír dr., Nad Paťankou 8, Praha 6
 26. Steiner Ervín, Steinerova 10, Bratislava
 27. Svoboda Zbyněk dr., Na Švihance 3, Praha 2
 28. Spáček Karel, Zámělič 43, p.Boběžovice, o. Domažlice
 29. Stěpanek Petr, Markvartice 155, Jablonné v P., o.Česká Lípa
 30. Tarnovskij Oleg Ivanovič, Sadovo-samočnaja 5, Moskva I-473,SSSR
 31. Wotke Richard ing., Jak. Obrovského 15, Brno
- Dodatečně došly ještě tyto přihlášky:
32. Koranda Stanislav, Štáhlavy 89, o. Plzeň-jih
 33. Krouman Josef P., Praha 1, poč.schr.707
 34. Vrbka Josef, Čestmírova 29, Praha 4
 35. Beblowski Andrzej ing., Warszawa 87, ul. Racławicka 103,Polsko
 36. Bonasewicz Andrej dr., Warszawa 1, Lipowa 7, m.16, Polsko
 37. Miller Jan, Warszawa, ul.Rozbrat 34/36,m. 21,Polsko
 38. Kroupa Michael, Č.Budějovice, Neplachova 17

Řádným členem se ovšem stává teprve ten, kdo uhradí členský příspěvek /letos 20 Kčs/; na důkaz toho dostává každý po zaplacení potvrzenou členskou legitimaci. Pokud snad ještě někdo z našich členů příspěvek dluží, najde v tomto čísle složenku k jeho úhradě. Další číslo zpravodaje dostanou už jen řádní členové.

Výbor klubu se schází na pravidelných schůzkách zpravidla každou první sobotu v měsíci /s výjimkou letních prázdnin/ v 15 hodin v Praze 3, Koněvova 217. Schůzky jsou přístupny všem členům a každý zájemce je na nich vítán. Budete-li nám psát, adresujte své dopisy takto:
Vexilogický klub při OKD Praha 3, Kalininova 20.

Dr. Ludvík Mucha

VEXILOLOGICKÉ ZAJÍMAVOSTI

Československý návrh měsíční vlajky. Deník Lidová demokracie přinesl 8. března 1972 tuto zprávu:
Světového úspěchu dosáhli mladí výtvarníci z Brna, J. Low a V. Zima, kteří získali první cenu v soutěži o návrh "měsíční vlajky". Soutěž vypsala universita v San Antoniu, stát Texas, úzce spolupracující s houstonským kosmonautickým střediskem NASA. Soutěž obeslalo 1200 výtvarníků z celého světa třemi tisíci pracemi; 25 návrhů bylo ohodnoceno cenami. Mezi nimi je i osm prací dalších našich výtvarníků. Vítězné návrhy vystavil Národní úřad pro kosmické letectví v Houstonu, a to právě v srpnu lonského roku, kdy mise Apolla 15 přistála na Měsíci. Výstavku kromě kosmonautů a leteckých odborníků navštívil i president Nixon. "Měsíční vlajka" bude vztyčena na Měsíci poslední expedicí projektu Apollo.

A my se ptáme: Brněnští vexilogové, pomůžete nám navázat spojení s uváděnými československými výtvarníky?

lm

Filatelistická námětová sekce FIP "Vlajky". Při námětové komisi Mezinárodní filatelistické organizace /FIP/ je zřízena sekce Vlajky, která má vyhrazeno místo v mezinárodním zpravodaji pro námětovou filatelii, vydávaném ve Švýcarsku pod názvem Thema. Vedoucím sekce je kapitán Milford F. Stern z Kapského Města v Jihoafrické republice, který před časem vydal nákladem American Topical Association /ATA/ v Milwaukee /stát Wisconsin v USA/ brožuru Flags on Stamps; ta byla později doplněna záznamy nových známkových přírůstků, uveřejněnými v časopise Topical Time. V prvním čísle ročníku 1972 uvádí časopis Thema článek Flags of the British Royal Navy A.D.897-1860 /str. 35-37/, zpracovaný podle E. Archibalda.

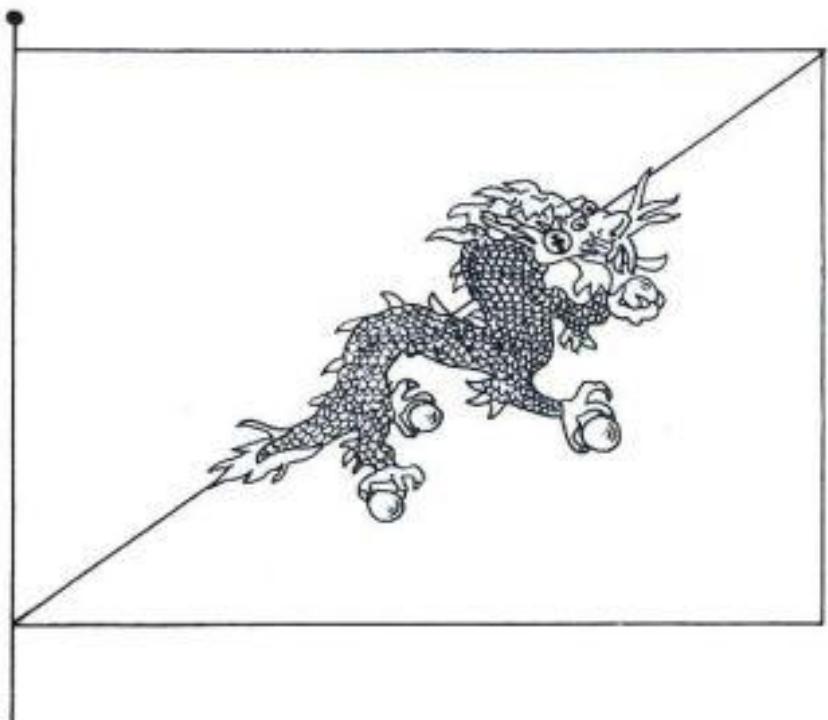
lm

KATAR

Krátce po Bahrajnu vyhlásil svou nezávislost i stát Katar na Arabském poloostrově. Stalo se tak 1.9.1971 a toho dne se dosavadní katarská vlajka stala vlajkou nezávislé země. Je to protáhlý obdélník /11 : 30/ kaštanově hnědé barvy, rovněž s bílým pruhem u žerdi, odděleným od hnědého pole osmi zuby /podle dokumentace Informačního ústředí OSN v Praze/.

lm

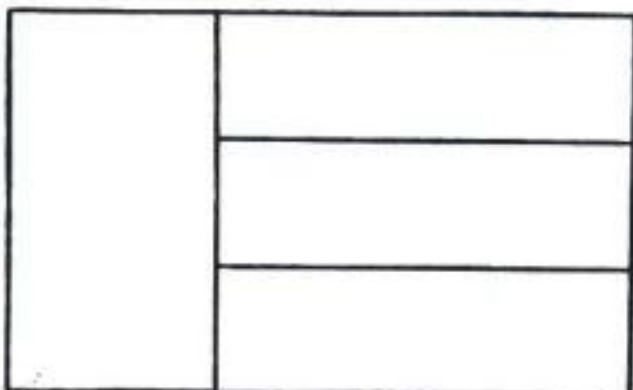
BHÚTÁN

Vysokohorský stát Bhútán byl 21.9.1971 přijat do OSN jako její 128. členský stát a bhútánská vlajka při té příležitosti zveřejněná vypadá poněkud jinak než jsme ji dosud

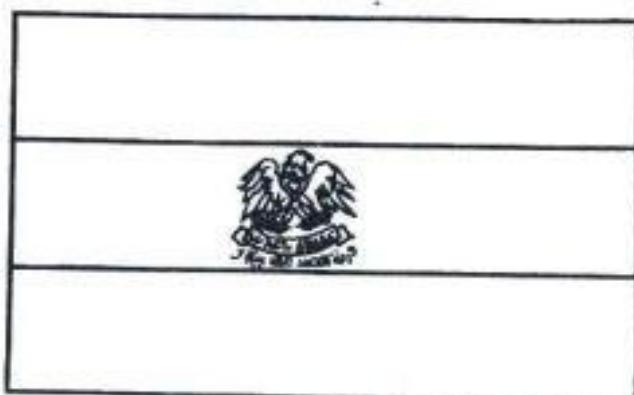
znali. Její list je rozdělen šikmou úhlopříčkou na dva trojúhelníky /žlutý u žerdi a oranžový ve vlažící části/ a pod ní je položen vpravo hledící bílý bhútánský drak s černou kresbou a rudým vyplazeným jazykem.

SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY

Na jihovýchodě Arabského poloostrova vyhlásily 2.12.1971 nezávislost Spojené arabské emiráty, federace, tvořená dnes sedmi členskými zeměmi /Abú Zábul, Dubaj, Šardžá, Rás al-Chajma, Fudžajra, Umm al-Kuvajn, Adžmán/. Vlajka nového státu /který byl 8.12.1971 přijat i do OSN/ má u žerdi červený svislý pruh vyplňující asi třetinu listu; zbytek je tvořen třemi vodorovnými pruhy - zeleným nad bílým a nad černým.

lm

FEDERACE ARABSKÝCH REPUBLIK

V r.1971 vytvořily arabské republiky Egypt, Sýrie a Libye federaci, jejíž vlajka byla poprvé vztýčena 1.1.1972 současně v Káhiře, Damašku a Tripolisu. Má poměr stran 1 : 2 a tvoří ji tři vodorovné pruhy, červený nad bílým a nad černým. Uprostřed je znak federace - zlatý orel. Červená je barvou boje a obětí za svobodu, bílá symbolizuje mír. Černá chmurnou koloniální minulost. Pod orlem (sokolem?) je na stuze Jednota arabských republik. Pod stuhou pak označení příslušné země federace ... (pokrač. příště) jh

Kde koupíte prapory? Praktická otázka, jejíž zodpovězení přinesla 11. února 1972 Večerní Praha. Dozvídáme se, že podniky Textil a Drobne zboží Praha prodávají nyní vlajky a prapory ve 24 pražských prodejnách. Jejich adresy jsou: Praha 1 - Tytířská 20, Lazarská 17, Pařížská 3 /zde jsou k dostání i stolní vlaječky všech států světa, vyráběné družtvem Textilanka v Gajarech u Malacek/; Praha 2 - Bělehradská 74, Ječná 31; Praha 3 - Prokopova 19, Želivského 39; Praha 4 - náměstí bratří Synků 7, Náměstí Hrdinů č. 16; Praha 5 - Nádražní 118, Kirovova 3; Praha 6 - Dejvická 9, Dejvická 50; Praha 7 - Obránců míru 57, Dukelských hrdinů 37; Praha 8 - Rudé armády 32, Karlínské nám. č. 11; Praha 9 - Prosek - Severní Město, Veltruská 559, Sokolovská 237; Praha 10 - Starostrašnická 51, Moskevská č. 18, Moskevská 24.

lm

Vlajka terezínského ghettta? Ve Státním židovském muzeu v Pfaze je uložen rukopisný kreslený návrh korespondenčního lístku "pošty terezínského ghettta" z r. 1942 /reprodukci přinesl časopis Filatelie 1971, str. 371/, na jehož barevné známce, která měla být vytisklá, je pod nápisem "Chet-topost" vyobrazena vlajka s bílým a modrým vodorovným pruhem a čárově kreslenou žlutou šesticípou Davidovou hvězdou v bílém pruhu u žerdi. Třebaže víme, že se nacisté pokoušeli různými prostředky /vydáváním peněz, organizováním samosprávy, pořádáním návštěv apod./ budit ve světě dojem, jakoby toto hrůzné město žilo normálním životem, o terezínské vlajce není nikomu nic známo. Jde tedy nejspíš o okamžitý nápad budě někoho z vedení ghettta nebo autora návrhu, snad jednoho z obyvatel Terezína.

lm

Resümee S. 79 - 96

Die Beilage der Fahnenkunde befasst sich mit den Beziehungen der Fahnenkunde zu anderen Disziplinen /79-80/, mit dem Entstehen der tschl. Flagge /81-83/, den Flaggen der autonomen Sowjet-Republiken /83-85/, neben Kurz-Nachrichten über neue staatliche Flaggen wird der Prager Klub für Fahnenkunde, dessen Adresse auf S. 85 unten angeführt ist, vorgestellt. Durch die Obsorge des Klubs wurde das von PhDr. Zbyšek Svoboda verfasste Buch "Die Terminologie der Fahnenkunde". verlegt.
Übersetzt von Dr. Hugo Mastny

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilogického klubu při OKD Praha 3, zároveň nepravidelná rubrika HERALDIKY, bulletinu pro základní historické vědy při MZZZ Jílové u Prahy.

Připravili Dr. L. Mucha a Dr. Zb. Svoboda /leden až srpen 1972, č. 1 - 3.